

minder dan 7.545.316 BEF of 187.043,49 EUR zoals blijkt uit het bewaargevingbewijs van 3 augustus 2001;

dat appellanten aldus aantonen dat, indien boven voormeld bedrag nog dwangsommen zouden vervallen, er een wanverhouding zou ontstaan tussen de gevolgen voor geïntimeerden van de tekortkoming van appellanten en de vervallen dwangsommen;

dat inachtgenomen de omstandigheid dat het rechterlijk bevel, waarvan de niet-nakoming met dwangsommen is gesanctioneerd, gewezen is bij voorraad en het feit dat de bodemrechter klaarblijkelijk nog niet werd gediërd, het des te duidelijker is dat de wanverhouding tussen inbreuk en sanctie te dezen van aard is dat zij de grenzen van de redelijkheid overschrijdt;

dat met toepassing van art. 1385ter Ger.W. dan ook op de eis van appellanten gedeeltelijk moet worden ingegaan, te weten in zoverre dat voor recht moet worden gezegd dat geen dwangsommen meer vervallen boven de som van 187.043,49 EUR;

7. Overwegende dat uit de gedeeltelijke toewijzing van de eis van appellanten afdoende blijkt dat zij geen tergend of roekeloos hoger beroep hebben ingesteld;

dat de tegeneis van geïntimeerden dan ook ongegrond is;

OM DEZE REDENEN,
HET HOF,

na beraad,

Recht sprekend op tegenspraak,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Weert uit de debatten de conclusie door geïntimeerden ter griffie van het Hof neergelegd op 23 november 2001;

Verklaart het hoger beroep toelaatbaar en gedeeltelijk gegrond;

Wijzigd de beroepen beschikking behoudens in zoverre het de vordering ontvankelijk heeft verklaard;

Zegt voor recht dat de som boven welke geen dwangsommen meer vervallen, zoals deze aan appellanten waren opgelegd door de beschikking van de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen van 11 maart 1999, bevestigd bij arrest van dit Hof van 19 september 2000, wordt bepaald op de som van 187.043,49 EUR;

Wijst het door appellanten meer- en anders gevorderde af;

Verklaart de tegeneis van geïntimeerden toelaatbaar doch ongegrond en wijst deze af;

Verwijst appellanten en geïntimeerden ieder in de helft van de kosten van beide aanleggen en compenseert de rechtsplegingvergoedingen;

Begroot deze kosten in hoofde van appellanten op:

dagvaarding: 17.451 BEF of 432,60 EUR

akte van beroep: 20.735 BEF of 514,01 EUR

en in hoofde van geïntimeerden op nihil.

(...)

(1) Zowel de dwangsomrechter als de beslagrechter zijn bevoegd om vast te stellen dat de hoofdveroordeling behoorlijk werd nageleefd; (2) Maximering van de dwangsom door de appèlrechter (met name bij naleving naar de geest maar niet naar de letter)

1. In het geannoteerde arrest is sprake van “een deskundigenonderzoek of een plaatsbezoek, om de tenuitvoerlegging vast te stellen”. Het begrip “tenuitvoerlegging” wordt in die overweging enigszins ongelukkig gebruikt (minstens is de gevolgtrekking die men uit die uitspraak maakt, nl. de exclusieve bevoegdheid van de beslagrechter, zeer betwistbaar). In het gerechtelijk privaatrecht betekent “tenuitvoerlegging” hetzelfde als “gedwongen uitvoering”. Zie *De Valks Juridisch Woordenboek*, “tenuitvoerlegging”: dwanguitvoering.¹

Het ietwat ongelukkige woordgebruik is niet louter een semantische kwestie, maar had in casu een belangrijke weerslag op de beslissing van de rechter.

Onderzoeken of de rechterlijke beslissing behoorlijk werd nageleefd, hetzij door een plaatsbezoek hetzij door een deskundigenonderzoek, wordt in het arrest be-

schouwd als een kwestie waarvoor de beslagrechter exclusief bevoegd is.

Flagrant fout was de overweging vanuit taalkundig oogpunt (abstractie makend van de juridische gevolgtrekking eraan verbonden) nochtans niet: er was immers sprake van een veroordeling onder verbeurte van een dwangsom, en aangezien de dwangsom een indirect middel van tenuitvoerlegging is², zou men kunnen spreken van de “tenuitvoerlegging” (door de veroordeelde zelf) in de zin van behoorlijke naleving van de hoofdveroordeling. In het begrip “tenuitvoerlegging” ligt – i.t.t. de “uitvoering”, die vrijwillig of gedwongen kan zijn – altijd een element van dwang vervat: meestal gaat het om dwang middels directe executiemiddelen (uitvoerend beslag bijvoorbeeld). Met enige goede wil kan men de behoorlijke naleving door de veroordeelde zelf (d.i. de uitvoering in natura) van een veroordeling onder verbeurte van een dwangsom, ook wel

¹ E. DIRIX, B. TILLEMEN en P. VAN ORSHOVEN: *De Valks Juridisch Woordenboek*, Antwerpen, Intersentia, 2001, 307.

² Zie hierover ons trefwoord *Dwangsom*, in *A.P.R.*, Mechelen, Story-Scientia, 2003, p. 5-7.

kwalificeren als een “tenuitvoerlegging”. Uitvoering in natura (d.i. reële verwezenlijking van de prestatie) kan vrijwillig geschieden, maar ook gedwongen, zij het dat uitvoering in natura van een veroordeling om iets te doen onder dwang in ons recht enkel denkbaar is door indirecte dwang, d.w.z. door de dreiging van de verbeurte van een dwangsom. (Een veroordeling om iets niet te doen kan soms wel door directe executie en tegelijk *in natura* worden afgedwongen: de afgewezen minnaar die elke avond onder een balkon komt zingen, kan door de openbare macht verwijderd worden zonder zijn medewerking, hetgeen een reële verwezenlijking – dus niet bij equivalent – inhoudt van een verbod om zich bijvoorbeeld binnen een straal van 1 km rond dat balkon te begeven.)

2. In het bovenstaande werd uiteengezet dat men, zij het met enige goede wil, de uitvoering in natura door de veroordeelde onder verbeurte van een dwangsom, kan beschouwen als een “tenuitvoerlegging” (om misverstanden te vermijden verkiezen wij ter aanduiding van de behoorlijke naleving door de veroordeelde andere begrippen dan “tenuitvoerlegging”, met name “behoorlijke naleving”, of “uitvoering (in natura)”).

De dwangsom is een indirect middel van tenuitvoerlegging: dat gegeven vormt het aanknopingspunt ter verantwoording van de bevoegdheid van de beslagrechter om te oordelen of een veroordeling onder verbeurte van een dwangsom al dan niet behoorlijk werd nageleefd. De beslagrechter neemt immers krachtens art. 1395 Ger. W. kennis van onder meer alle vorderingen m.b.t. middelen tot tenuitvoerlegging.

3. Impliceert het bovenstaande dat de beslagrechter *exclusief* bevoegd zou zijn om te oordelen over de vraag of een bepaalde veroordeling al dan niet behoorlijk werd nageleefd (d.i. werd uitgevoerd *in natura* door de veroordeelde)? Indien men die vraag positief beantwoordt, zoals in het geannoteerde arrest gedaan wordt, komt men tot een enigszins paradoxale en minstens weinig proceseconomische situatie waarbij de dwangsomrechter die geadieerd wordt op grond van art. 1385quinquies Ger. W. en aldus geroepen wordt te oordelen over de vraag of de behoorlijke naleving van de hoofdveroordeling al dan niet *onmogelijk* was, *niét* zou kunnen oordelen over de vraag of de hoofdveroordeling werd *nageleefd*.

Op grond van art. 1385quinquies Ger. W. is de dwangsomrechter (d.i. de rechter die de dwangsom heeft opgelegd) *exclusief* bevoegd om te oordelen of de behoorlijke

naleving van zijn veroordeling al dan niet onmogelijk was, omdat hij geacht wordt het best te weten hoe de door hem uitgesproken veroordeling moet worden uitgevoerd. Tevens wordt hij geacht het best te kunnen beoordelen of de omstandigheden die de veroordeelde aanvoert om een mildering te verkrijgen, opwegen tegen de redenen die aanleiding hebben gegeven tot de veroordeling tot een dwangsom.¹

Men dient derhalve aan te nemen dat de dwangsomrechter, bijvoorbeeld wanneer hij geadieerd wordt om uitspraak te doen op grond van art. 1385quinquies Ger. W., vermag te oordelen of zijn beslissing al dan niet behoorlijk werd nageleefd. Het staat hem vrij met het oog op die vaststelling een plaatsbezoek of een andere onderzoeksmaatregel te bevelen.

Voor het hierboven besproken keuzerecht van de veroordeelde om een vordering tot vaststelling van behoorlijke naleving te brengen voor de beslagrechter dan wel de dwangsomrechter, hebben wij reeds in ons *A.P.R.*-trefwoord *Dwangsom* gepleit: “De beslagrechter doet, in het kader van een executiegeschil, uitspraak over de vraag of dwangsommen al dan niet verbeurd zijn.² Ook de vraag of een bepaalde gedraging een inbreuk oplevert op de hoofdveroordeling, evenals de vraag hoeveel inbreuken voorliggen of hoeveel tijdseenheden verstreken zijn, behoort tot de bevoegdheid van de beslagrechter. De beslagrechter is (weliswaar niet-exclusief) bevoegd om nog vóór de aanvatting van een tenuitvoerlegging maar ter voorbereiding ervan, een declaratoire uitspraak te wijzen waarin hij vaststelt of er dwangsommen verbeurd zijn en zo ja voor welk bedrag (zie verder, nr. 126).³”

Of nog: “Het bekomen van een declaratoir vonnis waarin bepaald wordt welk bedrag aan dwangsommen verbeurd is ingevolge een vroegere veroordeling, is (...) mogelijk, zoals uitdrukkelijk bevestigd in de gemeenschappelijke memorie van toelichting.⁴ Om nutteloze bevoegdheidsproblemen te vermijden, moet aanvaard worden dat zowel de rechter die de uitspraak wees als de beslagrechter bevoegd zijn om zo’n declaratoire uitspraak te doen (de eerste omdat hij de uitspraak wees, de laatste omdat men kan volhouden dat het een executiegeschil betreft).⁵”

4. Uit het bovenstaande vloeit voort dat de dwangsomrechter ook vermag te oordelen of de veroordeling onder verbeurte van een dwangsom al dan niet voldoende nauwkeurig geformuleerd was. Op grond van het beginsel *eius est interpretari cuius est condere*, neergelegd in de artikelen 793 en 795 Ger. W., komt het aan de rechter die een

¹ E. KRINGS, concl. voor Benelux Hof 25 september 1986, *R.W.* 1986-87, (1333), 1335, nr. 5.

² G. DE LEVAL, *Traité des saisies*, a.w. 1987, 59; A. FETTWEIS, *Manuel de procédure civile*, a.w., 1987, 614.

³ *Dwangsom*, o.c., in *A.P.R.* 2003, nr. 43, p. 44-45.

⁴ Gemeensch. M.v.T., *Parl. St. Kamer* 1977-78, nr. 353, 18.

⁵ Idem, nr. 126, p. 120-121.

onduidelijke of dubbelzinnige beslissing heeft gewezen zelf toe om de beslissing uit te leggen, zonder de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen. De beslagrechter die kennis neemt van een executiegeschil over verbeurde dwangsommen die hijzelf niet heeft opgelegd (d.i. het *quod plerumque fit*) vermag een onduidelijke beslissing dus niet te interpreteren.¹ Wel kan hij vaststellen dat de titel die de dwangsom oplegt duidelijk is en geen interpretatie behoeft.²

De overweging in het geannoteerde arrest volgens welke de vraag of de veroordeling al dan niet voldoende nauwkeurig geformuleerd was, betrekking heeft op de kwaliteit van de titel, waarover de beslagrechter reeds geoordeeld heeft, verdient bijgevolg geen bijval. De beslagrechter dient inderdaad de kwaliteit van de titel te onderzoeken en kan in het kader van een executiegeschil vaststellen dat de titel duidelijk is en geen interpretatie behoeft. De beslissing van de beslagrechter heeft evenwel slechts een beperkt gezag van gewijsde. De bodemrechter (het Hof van Beroep te Antwerpen trad in casu op als bodemrechter) is daardoor vanzelfsprekend nooit gebonden. De overweging in het arrest dat “thans niet anders kan beslist worden” dan zoals reeds werd geoordeeld in een vroeger executiegeschil – en dit zonder dat het Hof van Beroep zelf onderzoekt of de veroordeling al dan niet voldoende duidelijk was geformuleerd –, kent derhalve aan een beslissing van de executierechter (in casu: het Hof van Beroep dat eertijds oordeelde over een hoger beroep tegen een beschikking van de beslagrechter) een ruimer gezag van gewijsde toe dan die beslissing in werkelijkheid had.

5. Een volgend punt dat aandacht verdient, is de maximering door de appèlrechter van de dwangsom op grond van art. 1385ter Ger. W. In de besproken zaak geschiedde dat ten belope van een bedrag van op een bepaald tijdstip gekantonneerde bedragen, zijnde dwangsommen die op dat ogenblik reeds verbeurd waren.

Het begrip dwangsom wordt in een dubbele betekenis gebruikt. Nu eens verwijst de term naar de *geldsom* die de veroordeelde moet betalen ingevolge het niet-respecteren van het gebod of verbod uitgesproken door de rechter, dan weer naar de *voorwaardelijke veroordeling* uitgesproken door de rechter ter ondersteuning van de hoofdveroordeling. In de logica van art. 1385ter Ger. W. wil het ons voorkomen dat de maximering van de dwangsom door de appèlrechter slechts betrekking kan hebben op *in de toekomst* nog te verbeuren dwangsommen – m.a.w. een begrenzing van de voorwaardelijke veroordeling. Voor wat

in het verleden reeds verbeurde dwangsommen betreft, verzet het definitief karakter van de dwangsom zich in beginsel tegen een vermindering (en zeker een maximering *post factum*), tenzij wanneer de appèlrechter oordeelt dat de dwangsom reeds *ab initio* veel te hoog werd vastgesteld – hetgeen een zeer uitzonderlijke situatie is.³

Wanneer de dwangsom gemaximeerd wordt door de appèlrechter ten bedrage van in het verleden reeds verbeurde dwangsommen, dreigt de veroordeelde een vrijbrief te krijgen voor de toekomst. In die situatie zijn de verbeurde dwangsommen toch reeds verbeurd, maar kan er niets meer bijkomen, zodat men geen verder gevolg moet verlenen aan de – per hypothese niet of slechts gedeeltelijk – uitgevoerde hoofdveroordeling. Als prikkel tot nakoming verliest de dwangsom alsdan elke uitwerking.

Als de appèlrechter oordeelt dat de eerste beslissing terecht gewezen werd en dat zij voldoende duidelijk was, maar toch vaststelt dat zij niet werd nageleefd, is het enigszins paradoxaal de dwangsommen te maximeren tot wat reeds verbeurd werd, vooral omdat de verbeurde dwangsommen – ook al komen zij krachtens art. 1385quater integraal toe aan de eisende partij – niet bedoeld zijn als schadevergoeding, maar een sanctie zijn ingevolge de niet-naleving van een rechterlijke uitspraak.

Er zijn situaties denkbaar (in casu ging het om een gebod dat zich alleszins in de “huis-tuin-en-keuken”-sfeer bevond) waarbij naar het aanvoelen van sommigen de hoofdveroordeling een zweem van onbenulligheid in zich draagt (men denke bijvoorbeeld aan een geval waarbij iemand bevolen wordt een boom weg te halen omdat die het licht van de buurman wegneemt derwijze dat hij na 16:00u niet meer kan zonnebaden). Dat is echter niet relevant. Het adagium *de minimis non curat praetor* maakt geen deel uit van ons recht. Wat daarentegen nooit onbenullig is, is dat het gezag van een rechterlijke uitspraak miskend wordt.

De dwangsom beoogt de versteviging van het gezag van rechterlijke uitspraken, zodat een wanverhouding tussen de verbeurde dwangsommen en de geschade belangen, in beginsel niet problematisch is. Immers: zeer hoog opgelopen dwangsommen zijn er meestal een indicatie van dat de dwangsom haar doel gemist heeft, met name de behoorlijke naleving van de hoofdveroordeling. Wanneer de dwangsom haar doel mist, is dat omdat zij niet hoog genoeg is (de veroordeelde verkiest de dwangsom naast zich neer te leggen om het verboden gedrag verder te zetten) of omdat er een probleem van andere aard aan de orde is (onduidelijkheid van de hoofdveroordeling, koppigheid of kwaadwilligheid van de veroordeelde, etc.).

¹ Meer hierover: *Dwangsom, o.c.*, in *A.P.R.* 2003, nr. 48, p. 49.

² Beslagr. Namen 20 januari 1984, *R.R.D.* 1984, 221; A. FETTWEIS, *Précis de droit judiciaire*, T. II, *La compétence*, Brussel, Larcier, 1971, nr. 412, p. 238; A. FETTWEIS, *Bevoegdheid*, Antwerpen, Standaard, 1971, nr. 412, p. 228.

³ *Dwangsom, o.c.*, in *A.P.R.* 2003, nr. 10, p. 10.

In hoger beroep het niveau van de dwangsom bevrozen ten belope van reeds verbeurde (en in casu gekantonneerde) bedragen, neigt naar een “liquidation de l’astreinte” zoals die in Frankrijk bestaat. In ons land bestaat zo’n systeem niet (evenmin als het onderscheid tussen “astreintes provisoires” en “astreintes définitives”), precies om de werkzaamheid van het instituut van de dwangsom te verhogen.

6. Wanneer daarentegen de veroordeelde zijn gedrag ingevolge de hem opgelegde veroordeling aanpast en datgene wat de eisende partij beoogde in essentie werd verricht (of minstens werd verwezenlijkt wat zij beoogde), zijn dan de dwangsommen ingevolge “een naleving naar de geest maar niet naar de letter” onherroepelijk verbeurd?

Een hypothetisch voorbeeld – los van de vraag of dat nu vergelijkbare feiten zouden zijn als die in de besproken zaak, een vraag die voor deze annotatie niet aan de orde is – maakt het probleem duidelijk. De bewoners van een verkaveling hebben elk een perceel dat aan de straat grenst. Achter de bebouwde percelen ligt een strook grond van 500m x 100m. Daarachter ligt een woud. De lange strook is een kaalvlakte met hier en daar wat heide. De bewoners vinden die kaalvlakte mooi en zij hebben veel zonlicht in hun tuinen. De eigenaar van de lange strook plant (per hypothese volledig reglementair) over de hele lengte van zijn stuk grond en vrij dicht bij de scheidingslijn, een dichte en smalle strook jonge (kleine) kerstboompjes (van een dure variant, die de eigenschap heeft zeer hoog te worden). De bewoners zijn bang dat, wanneer de kerstboompjes groter worden, hun vergezicht op de kaalvlakte verdwijnt en zij minder zonlicht in de tuin gaan hebben. De kortgedingrechter beveelt de verwijdering van de kerstboomkwekerij, onder verbeurde van een dwangsom. De eigenaar van de kerstboompjes haalt ze uit de grond en verplaatst ze naar een wachtbekken helemaal aan de overzijde van zijn perceel, pal naast het woud. Hij beweert de substantie van wat hem bevolen werd te hebben uitgevoerd. Immers, als de boompjes wat groeien, zullen zij alleszins het licht van de burenen niet meer wegnemen, omdat zij bijna 100m verder staan.

Er zijn in zo’n geval argumenten voor de stelling dat de boomkweker de plantjes “verwijderd” heeft (ze staan verder, wijder – ze kunnen geen licht meer wegnemen van de bewoners), en er zijn argumenten tegen die stelling (de plantjes staan nog steeds op het stuk grond, terwijl door het bevel tot “verwijdering” bevolen werd ze van die grond te doen verdwijnen).

Wat nu precies de oplossing van de hypothetische casus is, mag alhier buiten beschouwing blijven (een oplossing voor dit soort problemen kan slechts geboden worden aan de hand van de exacte bewoordingen van het rechterlijk gebod of verbod, waarvan in ons voorbeeld van de “verwijdering” (hoe? naar waar?) bewust abstractie werd gemaakt, om het probleem scherper te stellen).

Uit het voorbeeld mag onthouden worden dat er in de praktijk niet zelden gevallen zijn waarbij de veroordeelde zijn goede wil toont en meent de rechterlijke veroordeling behoorlijk te hebben uitgevoerd, terwijl hij zich misschien niet of niet volledig gehouden heeft aan de letter van wat hem bevolen werd.

7. De omstandigheid dat de *appèlrechter* (of de rechter geadieerd op grond van art. 1385*quinquies*) over meer informatie beschikt dan de eerste (of initieel uitspraak doende) rechter, met name over het gedrag van de veroordeelde na de veroordeling, maakt zijn taak er niet steeds eenvoudiger op. Met name in gevallen van geringe tekortkomingen, of tekortkomingen naar de letter maar niet naar de geest, staat men soms voor moeilijke keuzes, ook al omdat het fenomeen van de gedeeltelijke verbeurde van de dwangsom in ons recht niet bestaat (een dergelijk fenomeen zou allicht meer problemen doen ontstaan dan het zou oplossen).

Wanneer de *appèlrechter* voor zo’n moeilijke situatie staat, lijkt *maximering* van de dwangsommen *post factum* in zeker opzicht een Salomonsoordeel, en niet in de betekenis die Van Dale daaraan geeft (wijze, spitsvondige uitspraak in een moeilijk geschil), maar eerder in de Bijbelse zin van het in twee snijden van een kind waar twee partijen aanspraak op maken. Immers: de eisende partij wordt door het oordeel geen recht verschafte (de *maximering* dreigt *de facto* straffeloosheid te betekenen voor de toekomst indien men de veroordeling naast zich neer blijft leggen), en de veroordeelde wordt geconfronteerd met een zeer ernstige vermogensaantasting, terwijl hij in de overtuiging verkeerde door zijn gedrag behoorlijk gevolg te hebben gegeven aan de rechterlijke uitspraak (en hij in die overtuiging door de *appèlrechter* voor een stuk wellicht gevolgd wordt).

Belangrijk in dit soort kwesties is de beoordeling van de *redelijkheid* van de overtuiging van de veroordeelde. Indien de veroordeelde partij, die een veroordeling onder verbeurde van een dwangsom in substantie heeft nageleefd maar niet naar de letter, er in de gegeven omstandigheden *redelijkerwijze* vanuit mocht gaan dat zij door te handelen zoals zij deed behoorlijke uitvoering verleende aan datgene wat haar bevolen of verboden werd, dan kan – rekening houdend met de omstandigheden van de zaak – geoordeeld worden dat de dwangsom *niet verbeurd* is, m.a.w. dat er geen inbreukmakend gedrag voorligt. Enige afbreuk aan het definitief karakter van de dwangsom wordt daardoor niet gedaan: in die hypothese zijn er immers nooit dwangsommen verbeurd.

De dwangsom, als voorwaardelijke veroordeling die voor de veroordeelde aanleiding kan geven tot een ernstige aantasting van zijn vermogen, moet immers strikt worden geïnterpreteerd. Een bijkomende grond voor de restrictieve interpretatie van het rechterlijk gebod of verbod, is dat verbeurde dwangsommen gelden als private

straf.¹ Restrictief interpreteren betekent nochtans niet strikter interpreteren dan wat de rechter redelijkerwijze bedoeld heeft. Het betekent enkel dat uitbreiding per analogie niet toegelaten is.

Het rechterlijk gebod mag ruim geformuleerd zijn, als het maar voldoende duidelijk is. In sommige gevallen brengt de aard van het te beschermen recht mee, dat een efficiënte omschrijving van het verbod of gebod slechts kan geschieden in vrij algemene bewoordingen.² Daarbij moet uiteraard worden gehandeld binnen de perken van artikel 6 Ger. W.

In zo'n geval blijft de draagwijdte van het verbod of gebod beperkt tot handelingen waarvan in ernst niet kan worden betwijfeld dat zij een inbreuk opleveren.³ Bij redelijke twijfel of een bepaalde gedraging al dan niet plaatsvond, kan geen dwangsom worden verbeurd. Evenzo bij redelijke twijfel of een bepaalde gedraging een inbreuk oplevert. Ernstige twijfel speelt hier steeds in het voordeel van de veroordeelde.⁴

Kris WAGNER

Antwerpen (Tiende Kamer), 26 juni 2002
Anvers (Dixième Chambre), 26 juin 2002

Voorzitter: Lenders
Raadsheren: Vangenechten, Timmermans
Advocaat-generaal: Govaert
Advocaat: Henquin

DESKUNDIGENONDERZOEK IN STRAFZAKEN – NIET-TOEPASSELIJKHEID VAN ART. 984 GER. W. (BEGROTING HONORARIA) IN STRAFZAKEN

De omstandigheid dat bij de omschrijving van een expertiseopdracht in het kader van een strafproces, de toepasselijkheid van art. 984 Ger. W. niet uitdrukkelijk werd uitgesloten, impliceert niet dat deze bepaling in strafzaken toepassing zou vinden. De kosten van een deskundigenonderzoek bevolen door de strafrechter, zelfs wanneer het betrekking heeft op de burgerlijke belangen, worden beheerst door de regelen van de rechtspleging in strafzaken.

De burgerlijke partij die een deskundigenonderzoek gevraagd heeft en die niet werd afgewezen (of zelfs wanneer haar vordering slechts gedeeltelijk werd toegekend), kan niet worden veroordeeld tot de kosten van het deskundigenonderzoek, zelfs niet tot een gedeelte ervan.

EXPERTISE EN MATIÈRE PÉNALE – INAPPLICABILITÉ DE L'ARTICLE 984 CODE JUDICIAIRE (ESTIMATION DES HONORAIRES) EN MATIÈRE PÉNALE

La circonstance suivant laquelle l'applicabilité de l'article 984 C. jud. n'a pas été expressément exclue dans la description d'une mission d'expertise ayant lieu dans le cadre d'un procès pénal, n'implique pas que cette disposition soit applicable en matière pénale. Les frais d'une expertise prononcée par le juge pénal, même lorsque l'expertise concerne les intérêts civils, sont réglés selon les règles de procédure en matière pénale.

La partie civile qui a demandé une expertise qui ne lui a pas été refusée (ou même à laquelle il n'a été fait droit que pour partie) ne peut être condamnée au paiement des frais de l'expertise, pas même partiellement.

(R.J.)

(...)

Gelet op het arrest van dit Hof dd. 19 september 2000;
Gelet op het verzoekschrift dat op 12 februari 2002 ter griffie van dit Hof werd neergelegd;

Overwegende dat het Hof de zaak ter terechtzitting van 13 maart 2002 ab initio heeft hernomen, wegens de gewijzigde samenstelling van de zetel;

Gehoord verzoeker in zijn middelen, ontwikkeld door Mr M. Henquin, advocaat bij de balie van Antwerpen.

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn advies;

Gelet op de ter terechtzitting van dit Hof dd. 13 maart 2002 neergelegde pleitnota voor de Heer R.J.;

¹ Brussel 25 april 1991, *J.T.* 1991, 771; E. DIRIX en K. BROECKX, "Overzicht van rechtspraak – Beslagrecht – 1991-1996", *T.P.R.* 1996, 1402.

² Hoge Raad der Nederlanden 18 februari 1966, *N.J.* 1966, nr. 208; A. A. VAN ROSSUM, "Dwangsom. Recente ontwikkelingen", *N.J.B.* 1996, 1493.

³ Beslagr. Antwerpen 23 mei 1989, *R.W.* 1989-90, 308.

⁴ H. STEIN, Commentaar bij de artikelen 611a-611i ("Van dwangsom"), in X. (ed.), *Burgerlijke rechtsvordering*, Kluwer, 1991, los-bl., 1302.